

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת 'חיים של תורה - לובלין' פניה"ק ירושלים ת"ו
בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאזעו שליט"א
תלמידו של מו"ר פוסק הדור בעל 'שבת הלוי' זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

מתיקות מסוכב הסבות

הבת קול שלך

וכמו כן, פאָשר אַדס רואָה חסרונות אַצל אַחרים, עֲלִיו לראות גם את זה פבת קול משמים, שגם בו יש מהחסרונות האלו, וכגון פשרואים אַדס שפועם ומשפיל את חברו, זה רמז עבוננו משמים לתקן את המדה הזו, שפדרך כלל אַדס מכבד את עצמו ומסתיר את פעסו פאָשר הוא בין חבריו או בין בני אַדס אַחרים, אַבל בבית, שהפבוד לא תופס אַצלו מקום, הוא נכשל יותר בפעס.

ואחרי שאַדס מתגלגל לשמור את השבת, שוב קל לו לשמור אותה יותר מאַשר להתגבר על הפעס, שפכל פעם מתחדשים לו נסיונות לכעס או לא לכעס, בפרט פאָשר אַדס מקבל ביזיונות והשפלות, שפזו הוא צריך להיות קר רוח לשלט ברוחו, ולהתבונן מה כפמזים לו משמים שעליו לתקן.

פרשת הדרכים שלנו

וכן לאה היתה עומדת בפרשת דרכים ובוכה, הנינו שהיא הרגשה שהיא עומדת בפרשת דרכים, שלא ידעה כיצד לפול גורלה, האם היא תפול ביד עשו הרשע כפי שהבריות אומרים, או שתזכה להנשא ליעקב הצדיק, ולכן היא התפללה ובכתה לפני ה', וה' נענה לתפלותיה וסבב הכל כדי שהיא תנשא ליעקב.

וכן כל אַדס שמרגיש שהוא עומד בפרשת דרכים מפני איזו צרה שפקדה אותו חלילה וכדומה, עליו להבין שהקב"ה סבב שישע לפרשת דרכים זו, כדי שיתעורר לבו להתפלל ולשפף שיח לפניו ותברו, שיתרוה בדרך הכנונה בה ילך, כדי שישפך עצבור זה לחיי עולם הבא.

ורחל גם התפללה לפני ה', אַבל לא היה לה את השברון לב של לאה, ולכן רחל היתה עקרה, ולאה שהיה לה שברון לב בתפלתה, זכתה להפקד בנים.

וישם את השפחות... ראשנה ואת לאה וילדיה אחרים ואת רחל ואת יוסף אחרים". אומר רש"י, אחריו אחריו חביר. הנה אנו יודעים, שיעקב רצה מעיקרא לשאת את רחל והקב"ה סבב שהוא ישא את לאה, וצריך להבין, שלכאורה נראה שהקב"ה רצה שיעקב ישא את לאה וידקא על ידה וזכה לשבטים העקריים, שבט לוי של קהונה ולויה ושפט והודה של המלכות, ואם כן, מה ראה יעקב מעיקרא לשאת את רחל ומידוע הקב"ה לא גלה ליעקב שרצונו שישא את לאה?

בשביל להבין זאת, נקדים להתבונן בפרשה הקודמת שבה נאמר: "ועיני לאה רבות", ומבאר גרש"י שהיו הבריות אומרים שפני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן, הגדולה לגדול והקטנה לקטן, הנינו שלאה הגדולה מיעדת להנשא לעשו שהוא הבן הגדול, ורחל הקטנה מיעדת להנשא ליעקב שהוא הבן הקטן. ולאה היתה עומדת בפרשת דרכים ובוכה הרבה לפני ה' ומבקשת שלא תפול בידי עשו הרשע, עד שענינה נהיו רבות.

בת קול של לאה אמנו

פי פאָשר לאה שמעה שהבריות אומרים עליה שהיא מיעדת לעשו, היא ראתה זאת כמו בת קול משמים, והיא הבינה שיש בקר רמי, שפנא בה יש בה מדות ותכונות הדומות לעשו, שעל פן היא ראויה להנשא אליו, ועל כך היא הרבתה להתפלל בבכיות עצומות לפני ה' שלא תפול בחלקו של עשו, הנינו שלא תנשל להיות פעשו, אלא שתשתמש בכל התכונות והמדות שבה לצדן ה'.

וזהו למוד בשבילנו, שהקב"ה שולח לאַדס מעין בת קול דרך הביזיונות שהוא מקבל, כגון שאומרים לו שהוא דומה לאַדס שהוא רשע, או אפילו פשהו שומע שיש צרות בעולם, שפין מקר מה פמזים לו משמים שעליו לתקן.

מתיקות הניסים

== מכתבים למערכת ==

ההמתנה היא מתנה

בהתקרב ימי החגכה, ברצוני לפרסם נס ופלא ותשועה עצומה שפעה עמנו הקב"ה בזמן הזה: תוך כדי התקופה הקשה הזאת, נסעתי בערב שבת עם משפחתי מבני ברק לכוון העיר אשדוד כדי לערוך שם את השבת בבית הוריי. כשהגענו לאשדוד, נכנסתי לחנות שמחזיקים סוג יין מסוים שאבי מחבב במיוחד ורציתי לקנות לו אותו כמתנה לשבת.

בקפה היו תורות ארכים. נסיתי לבקש מאנשים שייתנו לי להעביר את המוצר היחיד שיש לי ואף אהד לא הסכים, ההמתנה בתור הלכה והתארכה. רציתי להחזיר את המוצר למקומו ולעזוב את החנות, אלא שהחלטתי להשאיר בשביל לכבד את אבי בפני הנה.

בסופו של דבר, אחרי המתנה ארוכה של קרוב לחצי שעה, הגיע תורי לפתע הגיע יהודי מבני נגראה רחוק מתורה ומצוות והגיש את העגלה שלו אל המוכר, כאלו אינני עומד כאן כלל.

אמרת לי: סליחה, אני ממתין כאן קרוב לחצי שעה וכעת זה התור שלי. האיש לא התיחס אלי. המוכר שאל: מי היה קודם? והמבקר ענה לו: אני הייתי פה, לא ראית אותי? היה לי נסיון גדול יותר לו אחרי שהייתי מתם מההמתנה מורטת הסבלנות ואחרי שאני יודע שאשתי וילדי ממתנים לי ברוב בקצרי סבלנות וכעת הוא מגיע עם עגלה עמוסה שתתפס לי עוד כמה דקות ארוכות.

באותם רגעים התאפקתי ומלמלתי: רבוננו של עולם, קח את הצער הזה שיש לי עכשיו ובזכות זה תגן עלי ועל משפחתי ועל כל עם ישראל מהאויבים הזמניים להרע לנו.

עברו כחמש דקות וסוף סוף יכלתי לרכש את בקבוק הוין והודרתי לרכב, אשתי וילדי היו כבר קצרי סבלנות ובקבלת פנים קבלתי את הגערה: כמה זמן לוקח לקנות בקבוק יין אחד? וכי' התנצלותי בפניהם והמשתתי לכוון בית הוריי, שאו נסיעה של כחמש דקות מהחנות, תוך כדי הנסיעה, נשמעה אזעקה, כאנו מהרכב והסתתרגנו וזא שמענו פצוץ אדיה הבנו שהטיל נחת סמוך אלינו.

החלטתי להודרו לכוון בית הוריי, אך כשהגענו ליד ביתם ראינו אש ופושן, התברר שהטיל נחת בקסמוף בבית הוריי. במקום שבנו אני רגיל לחנות

« המשך המעשה בעמוד ד'

פניני אגדה

• הרה"צ ר' אלוהו קאהן שליט"א
משגיח דרשיבתנו •

אל תסתכל בקנן

"כפלה הרמון קתף" דרשו חז"ל (עריבין 101), שאפילו ריקנין שבף מלאים מצוות כרמון. נשאלת השאלה, שלמי דרשת חז"ל שהריקנינים מלאים מצוות כרמון, הנה צריך להיות כתוב: "כפרי הרמון קתף", ומדוע נאמר "כפלה" הרימון, שמשמע שיש בריקנינים רק כפלה הרמון ולא רמון שלם?

ונראה לי שיש על דרך הרמז, שבפלה נכר שהגם שהרמון בחיצוניותו הוא אדמוני ומראה על רתיחת הדמים של פעם, קנאה וכו', בכל זאת בפנימיותו נכר הצבע הלבן שבו, וכמו כן פרי הרימון הוא אדם ובתוכו יש גרעין לבן, שזה מראה שגם אם נראה על הריקנינים אדמוניות של חסרונות וריקנות מעבודת ה', יש לדעת שבפנימיותם בוערת נשמה יהודית מאירה, שכלה בצון טוב וקרבה לה'.

וכבר אמרו חז"ל: 'אל תסתכל בקנן, אלא במה שיש בתוכו', כי נשמתו של כל יהודי חצובה מתחת כסא הכבוד, ואין לה אדם שאין לו עשה, שבה יתעורר הניצוץ שבנשמתו, ותתגלה פנימיותו הטהורה וישוב לאבינו שבשמים.

רחל ברבקה

ומעיקרא יעקב רצה לשאת את רחל, והסבה לך מבראת בפסוק שכתוב: "ויהי כאשר ראה יעקב את רחל בת לבן אחי אמו", ללמדנו שיעקב ראה ברחל שהיא צדקת כמו אמו, וראה שפעשיה והליכותיה דומים לשל אמו, וכמו שזכר לעין גם בך שרחל יצאה לשאב מים מהבאר ברבקה דודתה.

לכן יעקב הבין שהיא הראויה לו לאשה ועשה מעשה כמו אליעזר עבד אברהם, שמיד בא עמה בקשרי שדוכין, שהבטיח לה לשאת אותה לאשה עוד לפני שדבר על כך עם לבן אביה, ויעקב למד זאת מאליעזר, שגם הוא נתן צמידים ונזמים לרבקה עוד לפני שדבר עם בתואל אביה.

כח השתיקה

וכתוב: "וישק יעקב לרחל", ואפשר לבאר ש"וישק" הוא ענן של שתיקה, כי מה שאדם ירבה

לדבר, לא יספיק לבטא מה שהשתיקה מדברת, וכמו כן, כל המצוות הפעשיות הם מעשים של שתיקה, שפיראים את האהבה הגדולה שלנו לה'.

וכך יעקב אמר פעין סוד לרחל שהוא שומר לה נאמנות, כי יעקב גם שמע מה שהבריות היו אמורים, הגדולה לגדול והקטנה לקטן, וכאשר יעקב ראה את רחל שהיא צדיקה כאמו, הבין שדברי הבריות הם אמת והיא אכן ראויה לו לאשה.

ויעקב עבד שבע שנים עבור רחל, ועבודתו היתה דמי הקדושים של רחל שנתן ללבן אביה, כמו שיעקב אמר ללבן: "אעבדה שבע שנים ברחל בתך הקטנה", ואחרי עבודתו, רחל נעשתה ככר אשתו מאחר וקדשה בעבודתו, כמו שרואים בפסוק שיעקב קורא אשתו, "ויאמר יעקב אל לבן הבה את אשתי כי מלאו ימי".

מתיקות הבטחון של האבות

באשת חיל - רבקה אמנו, שבוכחה הוא לא נכשל לתת לעשו את הברכות, כאשר אינו ראוי להם, שהרי ראה גיהנם תחתיו.

[שעל כך אפשר לדרש את מה שאמרו חז"ל (עריבין מא), שמי שיש לו אשה רעה, הוא מאותם שאינם רואים פני גיהנם, שלענינו אפשר לפרש רעה לו, הינו שמתנגדת למה שהוא חושבו לטוב, כך רבקה עשתה כאן בערמה להביא את הברכות ליעקב, נגד הצווי של יצחק שאמר להביא את הברכות לעשו, ובזכות זה נצל יצחק, שברכותיו לא יבואו על עשו שדינו לגיהנם].

כשיעקב פגש את רחל, כתוב: "וישא את קלו ויברך", ובפשטות היה זה כפי של שמחה על כך שעומד לזכות לשא אשה צדקת כמוה, וחז"ל אמורים (מובא ברש"י 6), שהוא בכה מחמת שראה ברוח קדשו שלא יקבר עמה, והיתה לו יראה גדולה מכה, כי כאשר יעקב לקח את הברכות בערמה מיצחק אביו ואחריו בא עשו, יצחק נחרד חרדה גדולה עד מאד, וכבר הרחבנו בשבועות הקודמים לבאר שהחרדה של יצחק היתה מכה שעד עתה נעלמה מנונו הידיעה שה' מואס בעשו ולא חפץ לברכו, ויצחק נחרד על שפגעט נכשל לברך אותו, ובחרדתו היתה גם התפעלות מרצתו

דמעות של שמחה ושל תחנון

בציור שבכותרת הגליון: יהודים רוקדים ומודים לה' למול נרות התנקה ומלבד ההודאה על הנסים שארעו לחשמונאים. הם מודים לה' על נסים ונפלאות שהיו להם בקשר כל יום מימות השנה, שהם היו נסים גדולים יותר מנסי חנכה?

מה הם הנסים הגדולים יותר מנסי חנכה שמתרחשים עמנו בכל יום ויום?

על כך במאמר: 'נסים של מלחמות ונסים שבכל יום'.

בציור שלפנינו: רחל אמנו בוקעת שערי שמים בתפלותיה ויבדמעותיה שאינו פוסקות להציל את זרע ישראל מדי אויביהם המבקשים את רצתם. מקנאתם בגזע הקדש האהוב על ה'. מכיון שהם שנואים בעיני ה'.

ממי למדה רחל את כח הבכיות, ששערי דמעות לא ינגלו ובכחם לשנות את הטבע?

על כך במאמר: 'מתיקות מסובב הסבות' ובמאמר: 'מתיקות הבטחון של האבות' ובמאמר: 'בת קול מגרוננו של לבן'.

פניני הלכה

• הרה"ג ר' יוסף מאנדל שליט"א ר"ם בשיבתנו •

הלל בחנה

מי החנכה נתקנו להודות ולהלל לשמו הגדול ותבדו, ולכן בכל יום מימי החנכה קוראים את ההלל בשלמותו. וזו בעל שבת הלוי (ו"ח א"ח סי' סא), לפי מה שמבאר בשע"צ (סי' תמח), שבימים שאומרים בהם הלל שלם, אמילו תבה אחת מעקבת, שאם כן, מי שטעה ואמר הלל בדלוג, האם הוא חוזר על כל ההלל עם ברכה לפניו ולאחריה, או שמא יהיה הדיו בזה כשאר ברכת המצות, שאם הפסיק באמצע המצוה, יגמר לקומה בלא ברכה.

ומסקנתו של פוסק הדור היא, שיחזר לקרא את ההלל בשלמותו בלי ברכה תחלה וסוף, והביא את דעת הרא"ש הסובר כדברי המהר"ם מרוטנבורג, ששכמנכ"ם לקרא את ההלל בימים שגומרים את ההלל, אמילו אם חסר אוח אחת או תבה אחת, לא הוי ברכה לבטלה.

ובפרט בנדון דנו, שעל כל פנים אמר את ההלל בדלוג ובכרתו חלה על כל פנים על ההלל שאמר שלא בשלמותו, וכשחזרו לומר פעם שניה את ההלל בשלמותו, לא יברך שוב, אלא יקרא את ההלל מתחלה ועד סוף בלא ברכה, וע"ש שהאר"ך בזה.

ה' עשה אתו, כנראה שזה הטוב ביותר עבורו ולא כמו שחשב לעשות מתחלה.

שמהם כהונה ולויה, ושבט יהודה שהוא שבט המלכות, ומעיקרא הקב"ה הסתיר מעקב שרצונו שישא את לאה, כדי להראות לו את חבתו הגדולה אליו, שיצילו גם פאשר יקלע לפרשת דרכים, כמו שה' הסתיר גם מיצחק את רצונו שיביא את הברכות לעקב ולא לעשו, ויצחק נהרד בראותו את אהבתו הגדולה של ה' אליו, שהציל את הברכות לעקב מידי עשו, שלא היה ראוי להן.

ה' מבין יותר טוב

והקב"ה ראה את תפלותיה של לאה, ולכן סבב על ידי לבן הארמי שהיא תנשא לעקב, כי לעקב עצמו לא היתה אפשרות לבחור בכה מעצמו לשא גם את לאה, מאחר והוא קדש כבר את רחל, וכשראה יעקב שהקב"ה סבב זאת, הוא הבין שרצונו ה' ממנו לשא קדם את לאה, ולאחר מכן הוא נשא גם את רחל, כדי לשמור לה נאמנות ולקדם את מה שהבטיח לה שישאנה.

ובזה יבין טעם נוסף שהקב"ה הסתיר מעקב שרצונו שישא את לאה, כדי לנסות אותו אם יעמד בנסיון הזה, שגם לאחר שהוא הבין שהטוב ביותר עבורו הוא לשא את רחל, הוא יחזיק חזק בנאמנותו לה, פאשר יקבל את לאה לאשה. וכן כל אדם מתנסה מעיו זה, פאשר הוא מבין שטוב לו דבר מסוים, והקב"ה מסובב הסבות עושה עמו דבר אחר שלא חשב על כך מקדם, ועל הגדים לעמד בנסיון ולהנעם רצונו ה' ולהבין שאם כך

אמונה ובטחון

וכיוצא בזה, פאשר יעקב עמד על הצדק וראה שלא יזכה להקבר עם רחל, הוא בנה, כי הבין מקדש שיה' מסתיר ממנו איזה דבר שלא ידוע לו, ומאידך הוא ראה שרחל היא צדיקה כאמו, ולכן קדש אותה והיה סמוך ובטוח בה' שיציל אותו מפשלונו. ונהג בכה מיצחק אביו, שמתחלה אמר לעשו שיביא לפניו ציד כדי שיעקב את הברכות, וסמוך ובטוח בה' שאם רצונו יתברך שיעקב יקבל את הברכות, הוא יסובב את הסבות שבה יתיה.

וכמו שאנחנו אומרים בתחנון ונאנחנו לא נדע מה נעשה, וגם הצדיקים הגדולים אמרו זאת, כי אף על פי שהם ידעו מהי דרך ה' ומה הם דרכי תשובה, בכל זאת ידעו שאדם לא ידע באמת מהי הדרך והעצה הטובה ביותר עבורו ורק ה' ידע, לכן השליכו על ה' את ההבטחה והתפללו אליו שילכים בדרך הישר.

אין חקמה ואין תבונה לגד ה'

ידוע מה שאמר יעקב לרחל אחיו אני ברמאותי, הינו שהוא ידע להתנהג ברמאות כלפי אביה, ועם כל זאת, פאשר הקב"ה רצה שלכן יצליח לרמאות את יעקב ולהביא לו את לאה במקום רחל, ה' העלים מעקב את דרכי הרמאות של לבן, והכל בשביל שיעקב יזכה להנשא לאה.

וכיון שה' סבב שיעקב ישא את לאה, מובן שזה היה רצונו ה' מעיקרא, שהרי על דה זכה יעקב לשבטים העקריים והחשובים ביותר, שבט לוי

בת קול מגדונו של לבן

מעלה חלילה, אלא הכניעה את עצמה ונשפר לה בקרבה, לכן ראה ה' בעיניו, כמו שהיא אמרה בקריאת שמות לדיה, וזה שאומר הנביא: "ויעבד ישראל באשה", שיעקב אבינו עבד בשביל רחל, אבל ונאשה שמור, שהקב"ה שמר לו את לאה, ששמנה צאזא מלכים וכהנים גדולים.

ורחל היתה עקרה באותן שנים שלא נפקדה, ומרב צערה הגדול, אמרה לעקב: "הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי", ויעקב אמר לרחל: "התחת אלקים אנכי", ונח"ל (בר"ע טז) אומרים: "ויחר אף יעקב ברחל ויאמר" וגו', אמר לו הקדוש ברוך הוא, כך עונים את המעיקות, חיידי שגנידי עתידים לעמד לפני בנה.

יעקב ממלא את הבטחתו

ומאידך אני יודעים שכל מעשיו ודבריו של יעקב היו על פי רצונו ה' ולא כוון להוציא מפיו דברים המחלישים את דעתה של אשתו רחל ח"ו, לכן יתכן להוסיף ולבאר שיעקב אבינו התפון לומר לה: "התחת אלקים אנכי", כלומר, הרי את ראת שאני תחת הנהגת אלקים, שאני יציתי לשאת אותך ראשונה וה' נענע זאת ממני, אם כן גם פאשר מנע ממך פרי בטן", גם זה הוא מאת ה', וכן

לאה וילדיה, ואחרון חביב, וכן מצינו פאשר ברכו את בעז, שהקדימו את רחל ללאה, "תן ה' את האשה הנבאה אל ביתך פרחל וכלאה", וזאת משום שיעקב מעצמו הבין שרצונו ה' ממנו לשאת את רחל, ולכן בעולם הזה הוא החשיב אותה כעקרת הבית, אה יעקב ידע שכלפי שמיא האמת היא שלא היא אשתו העקרית, שעל כן דקא היא זכתה להעמיד את רב שבטי ישראל ולהקבר עמו במערת המפלה, שהיא סמוכה לפתח מן עדרו (והר תדש מגלת רות דף ל"ג ע"ב), ולכל זה זכתה לאה אמנו בכח בכייתה ותפלותיה.

וממנה למדה רחל לשפר דמעות פנים לפני ה' בתפלות על בניה שהלכו פשבי, ולהעתיר על עם ישראל בכל עת צרה וצוקה, כי ראתה ממה שארע עם אחותה, ששערי דמעות לא נגעלו ובכחת לשונות את הטבע.

השנואה מרויחה

"וירא ה' כי שנואה לאה", הינו שהיא היתה שנואה עד כה ולא עקשו, ולכן ה' פקד אותה בבנים, כדי לפרע את כל הגמנים הקשים שעברו עליה שהיא היתה שנואה בעיני העולם שאחלו לה להנשא לאדם רשע, והיא לא הטיחה דברים כלפי

בקריו של יום, פאשר גלה יעקב שלכן רמה אותו, הוא נגש אליו ואמר לו: "למה רמייתני", ולכן אמר לו: "לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה", ומובן שלכן השיב כגונגו הגזונית לרמאות, אבל גם מתוך פיו שמעו יעקב אבינו מה ה' דובר אליו וכעין בת קול משמים, ש"במקומנו", הינו בעולם הבא - שם רצונו ה' הוא שיעקב ישא את לאה הבכירה לפני רחל הצעירה, ולכן "מלא שבע זאת ונתנה לה גם את זאת".

לכן יעקב לא המישור לדבר ולהתנפח עם לבן, כי אז הוא הבין את מה שראה ברוח קדשו, פאשר פגש את רחל בבאר, שהוא לא יקבר עמה, שהבין שרצונו ה' הוא שישא את לאה ועמה יקבר במערת המפלה. ולאחר מכן כתוב שהוא נשא גם את רחל, שמשמע ששא את רחל כפוטקפת ללאה, פי לאחר שהבין וקבל על כך את רצונו ה' שישא את לאה, פעת היא היה צריך לחזק את רוחו לשא גם את רחל, כפי שהבטיח לה, וכפי שבאמת היתה ראויה להיות לו לעקרת הבית.

העקרת והעקרת

ואכן כך מצינו בפרשתנו, שפאשר יעקב נפגש עם עשו, הוא שם את רחל ויוסף אחיונים אחריו

שחוק בה את האמונה הזאת בה', פעל בך את הישועה שזולד לרחל בן - יוסף הצדיק.

וגם זאת זכתה רחל בעקבות ההבטחה שעקב הבטיח לה שישאנה, שעל פן דאג להתפלל עליה שתזכה לבן שהיא עצמו מלה, שזוהי מעלה שלא היה ללאה בכל בניה, שכלאה לא היה שום בן שהיא עצמו מלה, ואילו יוסף בן רחל היה מלה בעצמו, וזאת אף על פי שהיה הרה המלה מאחיו, כמו שמוכח בפרכותו שעקב ברח את בניו, ששם הוא דפה את יהודה לאריה המלה, ואכן מפניו יצאה כל מלכות בית דוד, בכל זאת יהודה פנה באותה דור את מקום המלוכה ליוסף, כמו שאמרו חז"ל על פסוק: "וידד יהודה מאת אחיו" - שהורירוהו אחיו מגדלתו.

וכיון שעקב הבטיח לרחל שישא אותה ראשונה ומשמים מפניו זאת, לכן, כדי לקיים את הבטחתו,

דאג שעל כל פנים בנה של רחל ימלה ראשון מכל אחיו.

לעשות רצונך חפצתי

המונים מהאמור: אדם עושה בימי חייו מעשים רבים, ואינו יודע מה באמת טוב עבורו ומה לא טוב עבורו, ולכן עליו להתפלל שאם הלילה הוא עושה או יעשה דבר שה' יודע שאינו טוב באמת, שה' יסובב סבות באופן שישנה לו את הכל לטובה, וכגון על ידי אשתו וילדיו שיעמדו לעזרתו לשנות את בחירתו כדי להצילו מפשלונות, ואפילו באופן שאינו יבין מדוע הם משנים מרצונו, ועל כך אפשר לכוון בעת שמוסבבים את הסביבה (הריידל) בחנה, לבקש מה' ש'יסובב אתנו סבות לטובה, להביא אותנו לעשות את רצונו הטוב תמיד, באופן שזוכה - כבר בעולם הזה, וביתר שאת באחרית ימינו - להיות חיי עולם הבא.

עצות מתוקות

בכתחילה (א) נאמר: "ברכו ה' כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו", ובה אנו מעבירים גם על הגוים שגם הם ישבחו את ה' וזאת על ידי שהם ישרתו את עם ה', שה' מכין לנו פרות והתפקיד שלהם הוא לשרת אותנו בחרישת השדות ובהכנת המאכלים שיבואו עד לביתנו, ועל ידי כך "ברכו נפש את ה'" - נכל לשר ולבקר את ה' בכל לבנו ונפשנו על חסדו שבבראה.

וזה שהגוים נושאים את ראשם להזיק לעם ישראל במקום להיטיב לנו, זה בגלל שאיננו מתנהגים כראוי, שלכן איננו זוכים שהגוים ימלאו את תפקידם הנכון.

מתיקות שיחי

תפילה לשל צרות חמקת

רבונו של עולם, זכנו ללמד מנרות התנהגה לשפר את מעשינו ואת אורחותינו ולהיות כבך אור לעמים. כמנורת בית המקדש שהיתה ערות לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל, ועל ידי זה התקיים נבואת צפניה הווי: "כי אז אהפך אל עמים שפה ברוחה לקרא כלם בשם ה' לעבדו שכם אחד".

אנא ה', תן לנו ולכל באי עולם דעת להבין שאין תכלית ותועלת בעולם אלא לעשות את רצונך, ועל כן אני בני עמך נעסך בתורתך ונשים את מצוותך ונהנה בכל עת באהבה ובראתך ונשיב לבריות, ואמות העולם ושרתו אותנו כמו שנתברך ועבדו אבינו: "עבדך עמים וישתחוו לך לאמים", כדי שתהיה לנו רחוקת הדעת לעבדך ברצונך הטוב תמיד, ושוב אמות העולם לא ישאו את ראשם להתלחם בנו או להזיק לנו בשום דרך שהיא, כמו שהבטחתנו: "לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קרשיכי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכבים", אמן סלה.

נסים של מלחמות ונסים שבכל יום

שברא לנו ב'ששת ימי בראשית - עולם קולא בטובות, הוא יום שקדש אתו וזאת מקדשת יום טוב, כי יום טוב הוא זמן ליציאת מצרים ולנסים שה' עשה לנו מחוץ לגדר הטבע, ונסים שה' עושה לנו בגדר הטבע הם חסד גדול יותר, שעל ידי הנסים והחסדים של מעשי בראשית - טוב לאדם מלכתחלה, ולא בנסים של מחוץ לגדר הטבע שהם נצרכים בדרך כלל כאשר האדם או העם נקלעו לצרה ונצרכים לנסים להנשע מהם, ויבדאי שפאשר הכל טוב מלכתחלה, זהו חסד גדול יותר.

והמעלה בנסי יציאת מצרים היא שבגני אדם מתעוררים מהם לתשובה, וכמו שרואים בגמרים אלו בחוש, שפאשר קמים אויבים על העם, כלם מתעוררים להיות באחיות ולהתקרב אל ה'.

להכיר בנסים שבכל יום

ועל נסי יציאת מצרים התורה מצאה: "והגדת לבנך" וכן נאמר עליהם: "וילמדו חספם וצניגו בך", ואילו על בריאת העולם לא נאמר צניגו אלו, וזאת משום שאת בריאת העולם שום אדם לא ראה, ואפילו אדם הראשון נברא אחרי שהעולם נברא, לכן יש לשוחח מנסי יציאת מצרים ולראות מהם

אנו מתקרבים לימי החנה שבהם נעשו נסים גדולים וגלויים לעם וישראל, שהחשמונאים הכניעו את היוונים בדרך נס, שגבורים רבים נפלו ביד מוט כלשים, וכן היה נס בפה השמן הקטן שהיתה בו פמות המספיקה ליום אחד ודלק שמונה ימים, והנה, טבע בני האדם להתפעל יותר מנסים שה' עושה מחוץ לגדר הטבע, מגו בעת מלחמות, יותר מאשר שמתפעלים מחסדים שה' עושה בדרך הטבע, שבאמת גם הם בגדר נסים (רמב"ן פר' בא).

אבל באמת, החסדים של מעשי בראשית הקטנים עמנו יום יום, הם גדולים יותר מנסים שמחוץ לגדר הטבע, וגדולים אפילו יותר מנסי יציאת מצרים, שהרי כל הירידה למצרים היתה בסבת העוונות ולא דבר שאמור להיות לכתחלה, וכיוצא בזה, כשנזכרים למלחמה, אין זה דבר שטוב לכתחלה, אלא המצב הזה הגיע בסבת העוונות, ואז הקב"ה עושה נסים לחלצנו מן המצר, מה שאין כן בריאת העולם והחסדים שה' הטביע בבריאה, שהם חסדים וגמורים.

קדשת שבת

ועל פן שבת, שהיא זמן למעשי בראשית, הינו שיום השבת הוא יום שבו זוכרים את חסדי ה'

המושך מתיקות הניסים

קשאי מגיע אליהם, והעובד שלי בחנות היה משמים, כדי ששטיל לא יפגע בנו, ואת עקר הישועה קבלנו דרך אותו יהודי מבקר שעכב אותי עוד חמש דקות כומו הנסיעה לבית הורי, שבלעדי העובד שלו, היינו יעד מלא לטיל שנתח.

עדן היה לי חיש גדול, שכן יש לי אחים קטנים שבעות האלו של ימי ששי הם משחקים ברחבה של החנה וכן היה לי חיש על שלומם של הורי שסתמא שהו בבית... החיש לזה אותי עד לרגע

שה' שולט בעולם, שהרי בנסי יציאת מצרים ה' שידד את מערכות הטבע, ומזה נדע להעריך גם את כל הבריאה שיש לנו, שקבלנו אותה מתנה מה'. ועוד, שפינו שטבע האדם שהוא מתפעל יותר מנסי יציאת מצרים, לכן התורה מצוה להתפעל מהם ולעשות מהם עסק גדול, בכדי שעל ידי זה תתעורר אהבת ה' בכל האדם ויגבל בניו, וכן יתעורר לבו לאהב את ה' גם על החסדים שהוא יתברך וימל עמנו בבריאת העולם, שהם נסים הקנימים עמנו בכל יום ובכל עת.

"ויפריו מתוך לחזי"

מה יש לכוון בעת שמוסבבים את הסביבה?

הפתרון לחידה מונח בתוכן גיליון זה. ניתן לשלוח את התשובה לכתובת האי-מייל: 7885595@gmail.com או בהודעה קולית בקו "קול מתיקות": 073-313-4395. בצירוף שם, כתובת וטלפון

שהצחנו לצור אתם קשר והתברר שקל משפחת הורי שהו בסופר הרחוק מביתם כמה קילומטרים, כדי לרכש כמה מוצרים שלא הספיקו לקנות קדם לכן, לרגל הארוח שהם מארחים אותנו בשבת זו, וזאת בנגוד להרגלם, לרכש את הכל לפני יום ששי.

ספרתי להורי את הנס הגדול, אבי שיתחיה הוסיף לקנות מיני מזונות וכו' כדי לעשות קדוש בבית הכנסת לרגל הנס, ובמשך השבת הרבינו הודות על כך לה' בזמירות השבת בבית ובבית הכנסת.

מ.ח. ע. בני ברק